

A Fővárosi Ítéltábla a Biczi és Tuzson Ügyvédi Iroda (.....) által képviselt .....(.....) felperesnek a Vitáry Ügyvédi Iroda (.....) által képviselt .....(.....) I. r., a Dr. Zuber Róbert Ügyvédi Iroda (.....) által képviselt .....(.....) II. r., és .....(.....) III. r. alperesek ellen szerződés létre nem jöttének, szerződés érvénytelenségének megállapítása és járulékai iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2011. november 30-án kelt 2.G.40.176/2011/13. számú ítélete ellen, a felperes által benyújtott fellebbezés folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II-III. r. alperesnek 100.000 (egyszázezer) forint + áfa - 100.000 (egyszázezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a felperes átvevőként, I. r. alperes átadóként 2007. május 7-én adásvételi szerződést kötött 15 közművesítetlen belterületű - köztük a ..... helyrajzi számú - ingatlanra vonatkozóan. A felperes az ingatlanokért egy forint vételárat fizetett.

Az I. r. alperes kötelezettséget vállalt az útingatlanokon a nyomvonalas jellegű közművek 2007. július 30-ig, és a szilárd burkolatú út 2008. december 31-ig történő megépítésére saját költségen.

A felperes és az I. r. alperes 2007. augusztus 8-án megállapodást írt alá, amelyben rögzítették, a .....helyrajzi számú ingatlanok közművesítését az I. r. alperes végzi, kivitelezeti a tárgyi terület tulajdonosai megbízásai alapján. Kötelezettséget vállalt arra, hogy a szilárd burkolatú, csapadékvíz elvezetéssel ellátott utakat legkésőbb 2008. december 31-ig saját költségen megépíti, az a tény, hogy az utak felperes tulajdonában állnak, nem teremt alapot arra, hogy az I. r. alperes az utak kiépítéséhez az önkormányzattól támogatást, hozzájárulást igényeljen.

Az I. és II. r. alperes 2008. július 25-én engedményezési szerződést kötött. Az I. r. alperes a 2008. május 13-ai számla szerinti bruttó 25.543.296 forint követeléséből - mely a .....helyrajzi számú ingatlan közművesítéséből adódott - 16.443.296 forintot II. r. alperesre engedményezett. Rögzítették, ..... az engedményes részére történő kifizetéssel teljesíthet joghatályosan.

Ugyanezen a napon az I. és III. r. alperes között is, - ezzel a tartalommal, deösszegszerűségben eltérően, 9.100.000 forintra - jött létre engedményezési szerződés.

Szintén ezen a napon kelt egy harmadik engedményezési szerződés, mely szerint a 2008. május 13-i számla szerinti 25.543.296 forint lejárt követelést az I. r. alperes a II. r. alperesre engedményezte.

Az I. r. alperes 2010. május 3. napján ..... polgármesterének címezve tájékoztatta az engedményezésről az önkormányzatot, felhívta arra, hogy 25.543.296 forintot az I. r. alperesnek utaljon át.

A II. r. alperes 2010. június 1-jén kelt levélben hívta fel a felperesi polgármesternek címezve a ....., hogy a részére engedményezett 16.443.296 forintot részére utalja át. Ugyanezen levélben a III. r. alperes a részére engedményezett 9.100.000 forint átutalására hívta fel .....

A polgármester 2010. július 8-án arról tájékoztatta II. és III. r. alperest, hogy a polgármesteri hivatal a követelést nem ismeri el, sem az önkormányzat, sem a polgármesteri hivatal nem rendelt meg szolgáltatást, szerződést nem kötött, és így nem fizet. A számlákat sem fogadták be. Felperes .....2010. szeptember 16-i ülésén határozatot hozott 219/2010. szám alatt, melyben egyetértett az elkészült közművesítési és infrastrukturális munkák után benyújtott számlák kifizetésével az I. r. alperes által meghatározott kedvezményezettek részére. Felhívta a jegyzőt, hogy

a számlák kifizetésére a szükséges intézkedést tegye meg. A határozat kivonatán az ellenjegyző polgármester aláírása nem szerepelt.

A III. r. alperes 2011. április 22-én adósságrendezési eljárást indított a felperes ellen. A felperes az eljárásban azt az álláspontját fejtette ki, amelyet a jelen perben részletezett.

A felperes a jelen perbeli keresetében kérte a Pp. 123.§-a és a Ptk. 205.§ és 389.§-ai felhívása mellett annak megállapítását, a felperes és az I. r. alperes között nem jött létre olyan szerződés, melynek tárgyát a .....helyrajzi számú ingatlan közművesítése képezte. Kérte annak megállapítását, hogy az I.-II., illetve az I.-III. r. alperesek közti engedményezési szerződések a Ptk. 200.§ (2) bekezdése szerint semmisek, jogszabályba ütköznek, mivel szerződés a felperes és az I. r. alperes között nem jött létre. Hivatkozott a Ptk. 227.§ (2) bekezdésére is, a lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződés semmisségére. Sem a felperes, sem a ..... nem rendelt meg olyan munkát, mely alapján az I. r. alperes számlát állíthatott volna ki, a ..... megrendelést sem adhatott volna. Az adósságrendezési eljárást a III. r. alperes az ..... szemben indította, utalt arra, megállapítási keresetnek helye van, felperes jogainak alperessel szemben való megóvása végett szükséges a perindítás, felperes teljesítést nem követelhet.

Kifejtette, az I.-II., továbbá az I.-III. r. alperesek által kötött engedményezési szerződés színlelt, olyan engedményezési szerződés is van, mely 2008. július 25. napján kelt, és az I. r. alperes a teljes összeget engedményezte a II. r. alperesre.

Állította, a megállapítási kereset indokoltságát az adósságrendezési eljárás ténye önmagában igazolja, alpereseknek, mint szerződött feleknek szükségszerűen perben kell állniuk. A felperes bizottsága nem hozhatott hatályos döntést a kifizetésről, mert csak ellenjegyzéssel lehet kifizetést teljesíteni. Az engedményezési szerződés érvénytelenségére az adósságrendezési eljárásban nem hivatkozhat.

Az I. r. alperes a kereset elutasítását, a felperes perköltségben marasztalását kérte. Állította, a megállapítási kereset feltételei nem állnak fenn, felperes olyan tényre hivatkozott, melyet védekezésként felhozhat az adósságrendezési eljárásban, ott az I., II. r. alperes nem számít félnek. Eseti döntéseket jelölt meg álláspontja alátámasztására. A felperes a III. r. alperessel szemben mindarra hivatkozhat, amit jelen perben előadott.

A II. és III. r. alperesek a kereset elutasítását kérték az I. r. alperes jogi álláspontját osztva. Hivatkoztak arra, II. r. alperes az adósságrendezési eljárásban nem vesz részt, felperesnek II. r. alperessel szemben nem is lehet jogvédelmi igénye, az

engedményezési szerződések semmisségére a felperes nem hivatkozhat, jogi érdekeltsége nincs.

A Pest Megyei Bíróság a 2011. november 30-án kelt 2.G.40.176/2011/13. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította, kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 1.082.870 forint, míg a II., III. r. alpereseknek ugyancsak 1.082.870 forint perköltséget, azzal, a feljegyzett 900.000 forint illetéket az állam viseli.

A határozat indokolása szerint a felperes nem bizonyította, hogy a Pp. 123.§-a szerinti megállapítási keresetnek helye van. Az I. II. r. alperes vele szemben nem kezdeményezett eljárást a követelés behajtására, a III. r. alperes kezdeményezte az adósságrendezési eljárást, de a felperes vele szemben, mint engedményessel fel tudja hozni az adósságrendezési eljárásban a jelen perben felhozott okokat. A felperes alappal hivatkozott arra, az engedményezési szerződés semmisségének megállapítását az adósságrendezési eljárásban nem kérheti, de ezt a peres eljárásban sem kérheti. Ebben a körben az elsőfokú bíróság elvi bírósági határozatra hivatkozott, utalva arra, az engedményezési szerződés esetleges érvénytelensége a szerződés alanyainak jogviszonyára hat ki, az érvénytelenség az adós fizetési kötelezettségét nem befolyásolja. Neki az engedményesnek kell teljesítenie, ha az engedményezési szerződés érvénytelen, a kifizetett összeget újból megfizetni nem köteles. Felperesnek nincs perbeli legitimációja az I.-II., illetve I.-III. r. alperes által megkötött engedményezési szerződések érvénytelenségének megállapítása iránti per megindítására. A felperes olyan tényre terjesztett elő megállapítási keresetet, melyre az ellenérdekű fél által indított adósságrendezési eljárásban védekezésként hivatkozni lehet. Ezért a keresetet elutasította, akként rendelkezett, a feljegyzett illetéket az Itv. 4.§ (1) bekezdése, és 5.§ (1) bekezdés b) pontja, valamint a 6/1986. IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli, az alperesi jogi képviselők perköltségét pedig a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) és b) pontja alapján állapította meg.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett, az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a kereseti kérelmének megfelelő határozat hozatalát kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete jogszabálysértő, a perköltséget a 32/2003. IM rendeletről eltérően nem a 25.543.296 forint pertárgyérték alapján állapította meg, az legfeljebb csak 966.298 forint lehetett volna. A fellebbezés érdemében előadta, az elsőfokú bíróság eseti döntésre hivatkozva utasította el a keresetet a Pp. 123.§-a szerinti megállapítási kereset kizártságát rögzítve, az eseti döntésben foglalt tényállásban a kötelezett az eredeti követelést nem vitatta, a jelen tényállás azonban ettől eltérő. A kereset arra irányult, az I. r. alperes által kiállított számla alapját képező szerződés nem jött létre, így az engedményezési szerződések sem. Ugyancsak eseti döntésre hivatkozva utalt arra, ha már nem létező követelés engedményezésére került sor, az lehetetlen szolgáltatásra irányul, ezért a szerződés semmis. Az I. r. alperes és a felperes vonatkozásában az

elsőfokú bíróság nem foglalt állást abban a kérdésben, létrejött-e szerződés a .....helyrajzi számú ingatlanra vonatkozó közművesítés tárgyában.

Ellentmondásos az elsőfokú bíróság következtetése a semmisség megállapításának kizártságát illetően. Amennyiben a III. r. alperes által indított eljárás per lenne, abban az esetben a felperes hivatkozhatna az engedményezési szerződés semmisségére, az adósságrendezési eljárás azonban nemperes eljárás, felperes jogai korlátozottak, bizonyítás felvétele is csak szűk körben lehetséges. A III. r. alperes a Pest Megyei Bíróság előtt adósságrendezési eljárást indított, az igény érvényesítése tehát folyamatban van, a jelen per felperese nem csupán tart az igény érvényesítésétől. Az adósságrendezési eljárásban a Pest Megyei Bíróság nem tud lefolytatni bizonyítást a szerződések semmissége körében, ezért van szükség külön polgári peres eljárásra ebben a körben. A 25.543.296 forintos követelés sem áll fenn a felperessel szemben, így az engedményezések sem érvényesek a „nemo plus iuris” elve miatt sem. Az elsőfokú bíróság az indítványozott bizonyítást sem folytatta le.

A II. és III. r. alperes a fellebbezésre tett észrevételben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Előadta, a megállapításra irányuló kereset konjunktív feltételei hiányoznak, felperessel szemben egyedül III. r. alperes indított adósságrendezési eljárást. A II. r. alperes ilyen eljárást nem indított, vele szemben nem lehet beszélni olyan jogvédelem szükségességéről, mely a megállapítási keresetet lehetővé tenné.

A III. r. alperes által előterjesztett adósságrendezési eljárásban a felperes az általa előterjesztett érdemi ellenkérelemben a jelen peres eljárásban felhozott indokokat adta elő. Az adósságrendezési eljárásnak külön szabályai vannak, ott az esetleges, felperes által kívánt megállapítási ítélet sem vehető figyelembe, az eljárás felfüggesztése is kizárt a jelen peres eljárásra figyelemmel. A jelen eljárás így felperes jogi helyzetét nem javíthatja, a felperesi jogvédelem szükségessége nem áll fenn. A vállalkozási szerződés létre nem jöttének vizsgálatára nem kerülhetett sor, így az engedményezési szerződések vizsgálatára sem. Az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott arra, az engedményezési szerződések érvénytelenségének megállapítására felperesnek nincs perbeli legitimációja.

Felperesnek a perköltségre vonatkozó fellebbezése is alaptalan, az ügyvédi munkadíj az általános forgalmi adóval növelten került megállapításra, egyébként a maximálisan adható munkadíjnál alacsonyabb összegben.

A fellebbezés az alábbiakra tekintettel megalapozatlan.

A 1952. évi III. törvény (Pp.) 123.§-a értelmében megállapításra irányuló kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony

természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet.

Önmagában tehát az a körülmény, hogy teljesítést a felperes sajátos helyzetéből adódóan nem követelhet, valóban nem alapozza meg a megállapítási kereset előterjesztését, ehhez az is szükséges, hogy jogai érdekében más eljárásban ne léphessen fel, jogai megóvását más eljárásban ne érvényesíthesse.

Arra az elsőfokú bíróság helytállóan utalt, hogy felperes teljesítést valóban nem kérhet.

A jogmegóvás szükségessége egyik alperessel szemben sem áll fenn. Általában nem indítható olyan megállapítási per, melyben a kereset annak megállapítására irányul, a felperes az alperesnek valamilyen összeggel nem tartozik. Ezen az a tény sem változtat, ha a felperes alappal tarthat valamely követelés vele szembeni érvényesítésétől. Felperes vele szembeni igényérvényesítés esetén valamennyi alperessel szemben hivatkozhat arra, hogy szerződés nem jött létre - jelen esetben nem rendelt közművesítést - s ezáltal nem tartozik. Így a külön perbeli megállapítási kereset, mint jogvédelem nem szükséges, külön perindításnak ez okból nem lehet helye. E körülményre egyebekben felperes nem csak az I. r. alperessel, de az engedményesekkel szemben is hivatkozhat védekezésként, - ellentétben az elsőfokú bíróság téves álláspontjával.

A felperesnek a perköltség viseléssel kapcsolatos fellebbezése sem alapos. A felek által egyébként nem vitatott 25.543.296 forint pertárgyérték alapján a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (1) bekezdése, illetve (2) bekezdés a) és b) pontja alapján megállapítható ügyvédi munkadíj valóban 966.296 forint. A hivatkozott rendelet 4/A.§ (1) bekezdése alapján azonban az ügyvédi díj 3.§-ban meghatározott összege a tevékenység ellenértékét terhelő általános forgalmi adó összegét nem tartalmazza, azt a díj összegén, mint adóalapon felül kell - a külön jogszabály rendelkezései szerint - felszámítani. (Az ÁFA mértéke jelenleg 27%).

Ennek folytán az általános forgalmi adóval növelt összegtől az elsőfokú bíróság felfelé nem tért el, annál némileg alacsonyabb összegben - 1.082.870 forint - megállapítva az elsőfokú perköltséget, nem sértett jogszabályt.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Pp. 78.§ (1) bekezdése és a Pp. 239.§-a alapján az eredménytelenül fellebbező felperes köteles az alperes javára - a ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló - másodfokú perköltség megfizetésére a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5) és (6) bekezdése alapján mérsékelt összegben.

A felperes az 1990. évi XCIII. törvény 4.§ (1) bekezdése és 5.§ (1) bekezdés b) pontja alapján illetékmentes, ennek folytán a le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Budapest, 2012. szeptember 14.

. Rózsa Éva s. k.  
a tanács elnöke

Dr. Molnár József s. k.  
előadó bíró

Dr. Rutkai Éva s. k.  
bíró

A kiadmány hitelül:

Gesztesi Diana  
írnok